

Instalarea Metropolitului Dr. Victor Mihalyi.

Blașiu, 27 Mai.

(Raport special al „Gaz. Trans.”)

Am întrerupt raportul meu tocmai
acolo, unde, cu ocaziunea conductului de
torțe de Sămbătă seara, Metropolitul fusese
salutat și binevenat prin două vorbiri ale
d-lor Deac și Dr. Pop.

Metropolitul a răspuns din ferestra
residenței sale, dîcînd, că e mișcat de ma-
nifestația de iubire, ce i se face și, în le-
gătură cu cuvintele pronunțate de vorbi-
torul Deac, accentuă, că cultura religioasă
este temelie existenței popoarelor. Meșii,
Persii, Egiptenii, Grecii și Romanii au apus,
pentru-că cultura lor n'a fost întemeiată pe
principiile eterne ale religiei creștine. Ade-
vărata cultură, menită a înălța popo-
arele, izvoresce numai din religie creș-
tină. Ca urmaș pe tronul arhi-episcopesc
al marilor bărbați ai bisericii, cari au os-
tenit pentru înflorirea și progresarea ei, va
lupta, dișe Metropolitul, ca din ce în ce
mai mult să întărească cultura religioasă,
acastă stîncă puternică și garanță a cultu-
rii vecinice.

Apelază, în fine, la concursul inbutului
său cler pentru realizarea marilor probleme
ale bisericii, și termină cu cuvinte de mul-
țumire și de urare către monarhul nostru
Francisc Iosif I și către Sanctitatea Sa Pon-
tificale Leon XIII, dînd tot-odată binecu-
vîntarea clerului și poporului.

Vorbirea Metropolitului a fost de repe-
țițe-ori întreruptă de puternice strigări de
„să trăească” ale imensei mulțimi, de care
gema piața Blașului și cari strigări erau
însoțite de bubuitul trîsurilor și pirăitul
rachetelor.

După răspunsul arhieresc, corul a in-
tonat un imn ocașional, scris de clericiul
Emiliu Sabo, ér musica compusă de diri-
gentul corului, d-l profesor Iacob Mure-
șianu. Cu mare însuflețire a fost întimpina-
tă cântarea pîtrunșătoare a corului, po-
trivită pentru acest moment sîrbătoresc și
care tîlmăcea, prin armonia ei frumoasă și
mișcătoare, dorințele poporului. De trei-ori
a cerut publicul, prin strigări entusiaste
de „să trăească”, repetirea cântărei:

In rugăciuni duișe pii și sînte
In neliniște grea acum de ani,
Te-am așteptat cu dragoste, pîrinte,
Ca nisce fii, ce-am fost rîmași orfanî.

Și étă după-o lungă așteptare
Cu îndurare ceriul ni-a suris,
Spre-a noastră mîngăiere și apărare
Un arhieriu ilustra ni-a trimis.

Tunete de aplause a stors admirabila
cîntare, al cărei compositor, d-l I. Mure-
șianu, a fost viu repetit aclamat.

Vocile armonioșe ale corului, lumina
roșia-galbenă a torțelor, fumul cel negru,
ce se ridica în valuri spre cer: tôte acestea
făceau impresiunea unui mare sacrificiu,
prin care un popor necăjit imploră îndu-
rarea cerului asupra sa.

După cântarea imnului, Escelența Sa
s'a retras dela ferestră, conductul se puse
în mișcare și trecînd pe sub arcul de
triumf dinaintea residenței, a format cerc
în mijlocul pieței. Torțele, aruncate rug,
dau o lumină grandioasă, ér miile de lumini
de prin ferestri îi aduceau aminte de ve-
chile povești cu cetăți fermecate.

Prea frumos erau iluminate mai ales
fațadele catedralei și a institutelor cultu-

rale din jurul ei. În mijlocul acestei mări
de lumină, s'a încoins un „Călușar” strajnic,
apoi o „Horă” din vre-o 500 persoane, mai
mult tineret, ér în urmă, după mai multe
ovațiuni aduse inbutului arhieriu, mulțimea
s'a împrăștiat.

Așa s'a terminat această splendidă ma-
nifestația cu torțe, ce a fost favorisată și
de cer, care strălucia în lumina miliardelor
de stele, ce înfrumșeau bolta lui.

După conduct, inteligența română, în
număr foarte mare, s'a intrunit în spațiosul
și frumosul otel „Univers”, la seara de cu-
noscințe, prevădută în program.

Dina instalării.

Duminică, 14 (26) Mai, la revîrsatul
zorilor, puternice bubuituri de trîsurilor
anunțară marea solemnitate a instalării.

La ôrele 8, întreg orașelul nostru, și
în special piața era plină de lume. Clă-
dirile publice, ca și casele private, erau
împodobite ca nicî-odată. Pompierii, cari
veniseră cu stégul lor, formînd o trupă
voinică și bine disciplinată, trîseseră cor-
donul dela catedrală până la residență.

Patru-spre-dece preoți și asistenți la
s. liturgiă, îmbrăcați în ornate, merseră în
procesiune din catedrală până în aparta-
mentele înaltului dignitar, ca să-l conducă
la biserică. După ce ambii arhierii, epis-
copul instalator și arhieriscopul, au fost
îmbrăcați cu oamîlăca, mandia, epitrachi-
lul, mînuși și toiag, arhierii în ornat au
fost conduși la biserică catedrală. S'a cân-
tat „Impératul ceriurilor” de d-l Papiu și
câți-va clerici în tot percurul până la ca-
atedrală. Poporul, care sta înderșul cordo-
nului de ambele laturi, îndesuit cap lângă
cap, vîdînd acum în deplină splendoré
pe inbutul arhieriu, erupse în însuflețite
„Să trăească”.

Sunetul tuturor clopotelor, precum și
bubuitul trîsurilor a dat acestei mîrețe
procesiunii un caracter deosebit sîrbătoresc.

Publicul asistent a putut întra în ca-
atedrală numai cu bilete, cari s'au împărțit,
după cum era spațiul, în număr de peste
2000, afară de preoțime. Massa poporului
și parte mare chiar din inteligență a tre-
buit să stea afară, dinaintea catedralei.

După intrarea în biserică, arhierii
au înscuit până la înșepta din presbiteriu.
De aici episcopul instalator s'a urcat pe
tronul împărătesc; ér arhieriscopul a ocu-
pat loc în mijlocul catedralei, de unde s'a
anunțat, ca Metropolit numit și precon-
sat. Vicarul capitular metropolitan i-a rês-
puns, înmînându-i cheile s. bisericii cate-
drale.

Cu această s'a început actul instalării,
care a durat până la ôrele 11, când a ur-
mat s. liturgiă.

La cererea Metropolitului, s'a cetit
mai întâi decretul r. de numire în limba
oficioasă maghiară și în traducere româ-
născă. După aceea s'au cetit mai multe
bulle de preconisațiune și acte confirmătoare
pontificiale.

După cetire Metropolitul fî desbrăcat
de vestmintele, cu cari a intrat, și fî îm-
brăcat tot pe tripod în vestmintele arhier-
resc de serviciu. În tot decursul ceremo-
niei îmbrăcării s'au dat salve de trîsurilor
la sunetul trimbiței pompierilor.

A urmat apoi depunerea jurămîntului
în mînile Escelenței Sale episcopului Pavel.
Arhieriscopul a jurat Evangeliă și
cruce, ér după jurămînt, episcopul instala-
tor Pavel, i-a aședat pe umeri sacral palii
metropolitan.

P. S. S. episcopul Mihail Pavel, in-
deplinînd ast-fel misiunea sa, a adresat o
alocațiune către înaltul arhieriu, care a
fost cam de următorul cuprins:

După trei ani de vîduvia, după
trei ani de grele încercări pentru
întreaga noastră provincie bisericească,
étă a sosit mult așteptatul Mire al
bisericii noastre. Grația divină și in-
durarea Sanctității Sale Pontificale
roman Leone și Majestății Sale, ni-a
șters lacrimile, trimitîndu-ne în cel
mai înalt post pe cel mai demn ar-
hieriu. Astăzi vedem érašii ocupat
scaunul arhieriscopesc prin Esce-
lența Sa Dr. Victor Mihalyi („Să
trăească” puternice.)

Bucură-te, provincie vastă; bu-
cură-te biserică, care ai îmbrăcat
vîlul negru al vîduviei timp de trei
ani, căci acum ai pe Mirele tău;
bucură-te cler și popor, căci îți ai
pe pîrintele tău!

Salutare Ție, Arhieriscopie și
Metropolitie! Salutare Ție, Escelen-
tissime Dîmne, pe tronul, pe care
Te-ai aședat aici, pe tronul demni-
lor și înțelepților Ței antecesorî!

Éști prevădut cu tôte drepturile
și insigniile, ce se recer pentru înaltul
Țeu oficiu. Incepe-ți de acum
misiunea, cu care Te-a încredințat
Mîntuitorul lumii, dîndu-Ți, ca lui
Petru, cheile accstei sînte biserici.
Ai puterea în mînile Tale, deprin-
de-o cu rara-Ți tactică și înțelep-
ciune, de care Te-a învrednicit Dum-
neșeu, ca pe nimeni altul.

Dér aceste insignii sunt și tot-
atâtea sarcini grele; pîrtă-le cu pace,
pentru înflorirea s. biserici; pîrtă-le
pentru tericirea vastei provincii greco-
catolice și pentru a întreg poporului
iubit!

Sunt foarte grele, ce e drept,
aceste sarcini; dér noi suntem con-
vinși mai pe sus de ori-ce îndoi-
ielă, că le vei rezolvi în viitorul
apropiat. Noi Te vom sprijini după
puterile noastre, ca să-Ți ușurăm greu-
tățile. Primesce sentimentele noastre
de supunere, primesce-le și ne dă
binecuvîntarea arhierescă.

Ne vom ruga Atotputernicului
Dumneșeu pentru Escelența Ta. Să
trăești pe acest tron glorios mulți
fericiți ani!

Episcopului Pavel i-a răspuns Escelența
Sa Metropolitul, de tot mișcat, cam acestea:

Escelența Ta P. S. Episcopie!
Tot-déuna ați manifestat față de
mine cea mai sinceră bunăvoință,
arătându-mî și dîndu-mî înviațiunii
părintesci. Nicî cu această ocaziune
a intronisării mele nu a-Ți pregetat
a Vê osteni pentru mine, luând sar-
cina de comisar al S-lui Scaun.

Vîdînd atîta bună-voință față
de mine, primiți, Escelență, cea mai
sinceră și mai caldă mulțumită pen-
tru tôte, dér mai virtos pentru aceste
două acte momentose.

În tôte viața mea Vê sunt deo-
bligat, și-mî voi da silința a Vê
rîspunde cu asemenea bună-voință.

Adî am primit puterea, ce mi-s'a
dat dela Dumneșeu prin Sînția Ta,
ca mijlocitorul S-lui Scaun aposto-
lic; o voiu deprinde cu umilință.

„Mî voiu ține de sacră datoriă a ve-
ghia peste arhieriesă, după cum
pretind s. canone ale bisericii noastre.

Rog pe Dumneșeu, să-Ți rês-
plătéscă tôte fatigiile, întreprinse
pentru mine din copilăria mea până
aici. Dumneșeu să-Ți îndelungéscă
firul vieței!

După acest răspuns, arhieriscopul a
sărutat pe episcopul Pavel, care la rîndul
său a sărutat mîna Arhieriscopului și Me-
tropolitului său. Apoi aședîndu-se pe tro-
nul din mijlocul bisericii (tripod), Ar-
hieriscopul și Metropolitul a primit sărutarea
pe mînă și pe umeri din partea întregului
venerat cler, începînd dela d-l vicar capi-
tular metropolitan și urmînd membrii ca-
pitlului, preoții celebranți și pe rînd întreaga
preoțime asistentă.

După această, Revdss. d-n vicar Ioan
M. Moldovan a roșit către Metropolitul
următoarea cuvîntare, care a ținut încordată
atențiunea tuturor celor de față și a făcut
o adencă impresiune asupra întregii obște.
Éta-o din cuvînt în cuvînt:

Sunt doi ani trecuți, de când
biserică noastră Te-a ales, Preasfin-
țite, la culmea această înaltă de Ar-
chiepiscop al său și Metropolit al
provinciei noastre. De doi ani acum,
ea cu mare dor așteptă, ca să Te
vadă ocupînd scaunul vîduvit prin
mîrtea prea demnului și mult regreta-
tului nostru metropolit.

Astăzi ea se simte fericite, vî-
dînd dorința sa realizată. Astăzi ea,
saltînd de bucurie, serbeză una din
cele mai frumoșe sîrbătoři, despre
care Preasfinția Ta ai primit dove-
șile cele mai strălucite în tot cur-
sul călătoriei, ér mai virtos aici, în
loc, de când Dumneșeu Te-a adus
în mijlocul nostru. Astăzi biserică
noastră întregă, dela cel dintâi, până
la cel din urmă credincios, dă laudă
lui Dumneșeu cîntînd: „Această este
dîua, care a făcut-o Domnul, să ne
bucurăm și să ne veselim într'ênsa”.

Și, Dîmne, bine cade sufletului
nostru obosit în lupte continue, când
printre vijelii grele vede strălucind
blîndul sôre al unei dîle, ca această.
Ne bucurăm, ca pruncii, când își vîd
părinții scînd acasă din depărtări
marî; ne încuragiăm și întărim, luînd
o ast-fel de dî frumoasă drept ga-
ranță, că cel Prea înalt cu brațul
său prea puternic apără și scutesce
biserică noastră.

Cu 200 de ani înainte s'a dîș,
că biserică noastră se légănă între
valuri, ca o corabiă. Istoria ne-a în-
vîțat a cunoșce adevêrul acestei dîșe,
și experiența noastră proprie ne-a
convins mai pe sus de ori-ce îndoielă.
Am simțit și simțim loviturile și
sguduiturile cele puternice, ce ame-
nînță temelii și aședămintele cele
mai prețioșe ale noastre.

Ca să avem cîrmaciî îndemă-
natic, plin de energiă, biserică Te-a
înălțat la culmea această, avînd probe
neîndoite despre însușirile prea dis-
tinsé, cu cari Te-a înșestrat Prove-
dînta, spre a ne servi de mîngăiere
și a deștepta întru noi tôte sperări
dulci pentru viitor.

Éta sorgintea adevérată a bu-
curiei generale, ce se manifestéază

la răspundere corpul preoțesc și profesoral pentru purtarea sa. Are energie, capabilitate, putere, ca să-și reconducă popii la altar.

Etă ce așteaptă șovinismul turbat dela noul nostru Metropolit; etă cum sciu ei să oinestăcă sărbătorea mărță a instalării din Blașiu și cu ce cuvinte nerușinate întâmpină pe capul bisericii române greco-catolice.

În numărul său dela 27 Maiu „*Buda-pesti Hirlap*“, tot la loc de frunte, se plânge amar, că la festivitățile din Blașiu nu s'au folosit colori maghiare, cum a făcut patriarhul Brancovici. Apoi în catedrală nu s'a aușit decât o singură dată cuvântul maghiar, când adevărat s'a cetit autograful prin care Dr. Victor Mihalyi a fost numit Metropolit. Reprezentanții maghiari au strălucit prin tăcere și numai la banchet comisariatului guvernial Szathmáry a accentuat maghiarismul, dăr i-s'a răspus de doi preoți „*valah!*“. Apoi și mai mare supărare e, că Metropolitul în vorbirele sale n'a făcut Maghiarilor nici o promisiune, ci *numai bisericii sale față cu luptele viitoare*. El n'a voit să vorbescă ungurescă, chiar și pe monarh l'a salutat *românesce*, ér pe Papa *latinesce*.

Trădători de patriă în Austria.

Trebuie să vorbim despre raporturi, cari nasc totă îngrijirea față cu direcțiunea politică a prezentului, și ce un țiar din Viena. Raporturile acestea ating pe toate popoarele monarhiei, prin urmare și poziția statului față cu streinătatea, care înainte de toate atărnă dela armonia politică în intern. Dacă ar voi cineva să ne convingă cu toate motivările logice, ale dreptului pozitiv, ale oportunității, ale sănțeniei concordatelor și ale cuvântului dat, că aceea, ce astăzi se întâmplă în Austro-Ungaria este fapt corect politic, folositor și diplomatic; și decât noi n'am avé altă armă pentru de-a-l combate, decât faptul, că popoarele monarhiei se învinuesc reciproc cu tradare de patriă: atunoi arma această ajunge, și singur numai cu ea suntem în stare a nimici toate motivele, cari se pot aduce pentru susținerea statului quo.

E greu de-a numi acea naționalitate în Austria, care încă n'a fost învinuită cu tradare de patriă.

Cum stăm cu *Italienii*, se scie bine, ei tot deuna au fost tractați după § 58 (contra trădătorilor) și tot așa va fi până când vom avé în „*fratelli*“ soți de masă.

Elementul maghiar încă își are istoria sa, din care se vede evident, că Maghiarii nici-odată n'au pré fost îndrăgiți în Austria. Dela 1848 încôce, fiii pustelor fac atâtea absurdități, încât raportul reciproc se pierde, ca și într'o cetă, și astăzi cu tot dreptul se pôte pune întrebarea, că ôre Austria domnesce pe Maghiari, séu Maghiarii domnesc Austria. Ar fi un lucru foarte copilăresc, de-a învinui pe Maghiari cu tradare de patriă, de-ôrece prin asta li-se face numai o plăcere, și cu un suris faunice ei răspund, că prin această li-se oferă un avantaj politic. Cel ce vede între astfel de împrejurări în elementul maghiar o întărire a Austriei, acela necondiționat e lipsit de darul de-a puté cumpăni puterile poporului și ale statului. Ungaria, prin pactul lui *Beust*, a devenit o sarcină pentru țările vestice, și ca atare ea mereu va suge din puterea de viață a celorlalte țări, în loc de a-le întări. Streinătatea o scie bine și și calculează cu această rană.

De când cu vorbirile dela Frankfurt în 1848, apoi cu dăile triste din 1866 și cu dăile de gloriă ale militarismului german în 1870—71 s'au mai înmulțit trădătorii de patriă și cu *Germanii*, cari din răspuțeră întâu „*Wacht am Rein*“ prin provinciile austriace.

Boemii nu cântă „*Wacht am Rein*“, dăr totuși sunt stampilați ca trădători de patriă îndată ce fac manifestațiuni pentru limba slavă în o formă séu într'alta.

Ce se mai dăcă omul de *Poloni*? Dăr în parlamentul austriac s'a dăis odată, că ei exploatează Austria numai pentru-ca să pôtă restaura Polonia mare.

Mai sunt *Românii*, *Sérbii* și *Croații*.

Că cine sunt aceștia, *le compete Maghiarilor leali a o spune*. Se scie câte lucruri au întreprins aceștia pentru de-a împiedeca planurile „trădătore de patriă“ ale *Românilor*. *Miletici* a fost osândit, pentru-că a comis trădare de patriă în — Dobrișin. *Croații* și *Crivoscianii* au luptat cu arma contra Maghiarilor, sub *Jelacic* și *Rodici*.

Cetitorul își pôte acum închipui un stat compus din 15 naționalități, dintre cari fiă-care plânnesce o „trădare de patriă“ contra statului, și pôte judeca, ce impresiune grozavă produce în streinătate un astfel de stat, în care timp de 14 zile de-arândul tot alt cineva e păzit, ca trădător de patriă. După această fotografie, ôre unde zace puterea Austro-Ungariei? Evident, că în naționalitățile „trădătore de patriă“, de-ôrece nu avem altele.

Din aceste se pôte vedé, că e foarte mult de lipsă să se pună odată capăt acestor stări de lucruri, între cari suferé vața statului, și pe cari a-le îmbunătăți sunt mai puțin în stare aceia, cari constată în parlament existența tendințelor trădătore de patriă la partide întregi.

Proselitismul religios la Români de sub pōla Meseșului.

De sub pōla Meseșului Mai, 1895.

I.

Suntem Români, și ca atari ambițioși pe numele de Român, ne-am dat a caracteriza pe Român numai cu însușiri nobile, năravuri bune și caractere frumoșe; și nu dăic, că acesta nu e bine și la loc, — mai cu sémă, când avem a ne presenta înaintea străinilor; căci nu e frate adevărat acela, care nu ascunde slăbiciunile frăținescu, căci destule calumnii și ocări îndurăm din partea străinilor și decât nu ne vom mai deșosi și calumnia și noi reciproc!! Dăr totuși când observi, că și în fratele tău, — în némul și sângele tău — se află soaderi și defecte de acelea, ce crescând și lățindu-se în măsură mare pe organismul moral al națiunii noastre, pot servi, ca temei ruinei și nefericirii sale morale: datorința de frate îți impune să-l avertizezi și să-l reflectezi la réul, ce pôte să urmeze, ca o lăvină, asupra némului întreg.

Ne aflăm sub impresiunea agitătore de spirite a politicei bisericesci a guvernului, și pare că Duchul necurat — înainte de a-și pune în vigóre legile blasfeme — deja și cutrieră satele române pentru de-a le învrăjbi în ale religiunii, pentru de-a aștia ură între frați, și pentru ca să pună pedecă progresului moral în biserica română în genere.

Noi, ce-i ce ne aflăm sub pōla Meseșului, Sălăgean, și sôrtea, ori mai bine dis Provedința, a lăsat ca să ne nascem din moși strămoși români, dără Români de relig. gr. cat., suntem nedumeriți, când vedem cu ochii noștri turburările confesionale, ce le fac de peste Meseș frații Români, dără de religiune gr. orientală.

„Nu-mi tem biserica de perire, ci-mi tem națiunea“, dăsesse, paremi-se, mai anțerți primatele actual al Ungariei. Ei bine! Nici noi nu ne temem biserica de perire, am puté dăice ce-i ce ne ținem de biserica gr. cat., ci ne temem națiunea! Și pentru ce? Pentru-că unde este vrajbă, unde domnesce ură și pismă confesională, lucrurile naționale stagnéză, nu pôte fi vorbă de progres, ci numai de regres pe toate terețele vieții naționale.

Comunele de prim Sălăgiu, precum se scie, să țin de religiunea gr. cat., ai căror preoți, după absolvarea studiului de 16 ani, ar aștepta să pôtă trăi numai oficiului, și apoi ca atari să-și pôtă alevia sarcinile vieții din beneficiul oficiului preoțesc.

Să vedem însă, ce dotațiune au preoții prin Sălăgiu? Pe lângă o sesia, ori cel mult dōue de pământ, porțiune canonică, de ordinar loc steril, mai au, după fum, una metretă de grăunțe — fumurile variază de obicei între 100—200, una dă de lucru și apoi stolele, cari de îngropăciunii se estind dela 1 fl. pân' la 5—6 fl; dela cunună 3—4 fl; botez 20—30 or.

Atăta tot; așa că în parochiile de frunte preotul la an nu are venit curat de 600 fl. Și apoi din suma această treburé să-și țină pentru ducerea economiei fără de cari nu pôte trăi, pentru serviciu câte 3—4 membri, cărora, decât le va socoti și mâncarea, are să le dea mai jumătate din cele 600 fl; îi mai rămân lui 300 fl., ca din aceia să trăiescă, să se îmbrace el, preoțea și copiii conform pretensiunilor timpului modern; și apoi, decât mai are copii la școlă și gimnasiu, să-i crească și pe aceia, decât va avé din ce-i creșce?! Să nu amintesc, că pentru a puté sta la nivelul culturai moderne, îi mai trebuesc erogațiuni pentru cutare carte, studiu de cuprins religios-moral, une-ori două gazete, ca să fiă în curent cu mersul lucrurilor lumesci. Și cu toate acestea, ce se întâmplă?

Bunii noștri Români, așind, că și peste Meseș sunt preoți, cari numai pe jumătate au și aceste venituri precare preoțesci, ei nu se uită la calificațiunea preotului, nici nu consideră împrejurarea, că pe când părinții preoților din Sălăgiu, crescându-și fiii cu spese enorme pentru cariera preoțescă, au scăpătat materialicesce, încât ajungând preoți, nu-i mai pot ajuta, pe atunoi preoții de peste Meseș, majoritatea cărora fiind „moralisti“ și prin urmare devenind preoți fără atâtea spese, mai adăugându se, că fiă-oare preoțind în moșia părinților, neavând nici atâtea pretensiuni, pôte trăi modest și destul de simplu și cu dotațiune mai puțină, — de-odată pentru fiă-ce nimic — destul e și aceea, decât bunădră te vei sili să nu lași averea bisericii de proșcă la vre-o căți-va intriganți, — te treDESCI, că Români noștri bun voesc să și lapede legea; nu le treburé nici un proces, ca să se scôtă la ivelă nevinovăția preotului, ori — decât-i de vină preotul, să se canonescă pe calea legii prin superioritatea bisericii. Și cu toate, că în contra preotului nu pot dovedi nimic, dăr lor le place să nu plătescă aci una, aci alta la preot; căci, vești bine, ei își pot căpeta popă mai lesne, și așa sunt gata să-și lase legea, căci dără „tot un Christos au și Români neuniți, ca și cei uniți“.

Coresp. „Gaz. Trans.“

Beiuș, 24 Mai 1895.

On. D-le Redactor! Conform promisiunii făcute, vă raportez despre a doua alegere de jude secundar și cassar în orășelul nostru.

Điua de alegere a fost fixată pe 24 Mai n. o. pe nesciute, așa că partea cea mai mare din alegători nu au avut șoire despre điua alegerii.

Jude secundar de nou a fost ales Vasile Sferle, făr' de contra candidat; ér cassar séu percepitor maghiarul Dr. Papp Gergely.

Alegerea primă a fost anulată la cererea lui Herzfelder și celor de calibrul séu, cu toate că a decurs în cea mai bună ordine.

Acuma și de 3 ori a încheiat președintele alegerii, Beliczay, protocolul, ér după ce argății lui Papp au adus votanți pe partea lor, a început din nou votarea, și așa în urmă ei au învins cu 3 voturi.

Așa s'a finit alegerea de jude secundar și cassar în Beiuș.

X. Y. Q.

Telegrame part. ale „Gaz. Trans.“ *)

Sibiu, 27 Mai. Congresul național bisericesc s'a închis ađi.

Alba-Iulia, 27 Mai. Procesul Scărișorenilor s'a pertractat Sâmbătă la tribunalul de aici. Dintre acușăți doi au fost condamnați, doi achitați.

DIVERSE.

O nouă varietate de rose. Cea mai nouă varietate de rosă, ce se cațără, se nu-

*) Sosite aseră după trimiterea foii.

mesce în Anglia „*Crimson Rambler*“. Ea își trage originea din Japonia. Grădinarii englesi afirmă, că rosa „*Rambler*“ este cea mai valoroșă novitate de la aparința rosei „*American Beauty*“ încôce. Noua rosă probabil, că a esistat de secol în Japonia, lumea europenă însă a ajuns la cunoscința ei numai în 1890 printr'un Engles. „*Crimson Rambler*“-ul ajunge la o înălțime de 15—20 urme într'o veră. Frunțele îi sunt de verđ deschise și contrastă minunat de colôre roșă închisă a florilor, o colôre, care până acum n'a fost cunoscută la rosele, ce se cațără.

Literatură.

Din Sătmar primim următorul anunț literar, cu rugarea de a-l da publicității: Nu peste mult va eși de sub tipar opul: „*Feldatunk a polgári házassággal szemben*“ (Datorința noastră față cu căsătoria civilă), care pe baza enciclicelor papale, decisiunilor Curiei Romane și a autorităților valoroșe demonstră, ce au de a face în forul intern și estern mai vértos preoții. L pot folosi însă și advocații. Va cuprinde în sine și renumita „*Instrucțiune*“ a lui Rauscher, precum și cele două legi despre căsătoria civilă. Prețul 1 fl. 59 or. (cel de librăria va fi 2 fl.), care se pôte trimite atăt la autor (Vartolomeu Bagossy ceremoniar episcopos), cât și la editor (Librăria Ioan Reiser) în Sătmar. — Tot de aici se pôte procura opul didactic: „*Palestina*“ (prețul 30 or.) — Preoții le pot procura ambele opuri dela auctor.

A apărut broșura II din anul III al revistei ilustrate „*Lumea ilustrată*“ cu următorul sumar: În munții apuseni ai Transilvaniei, (cu ilustrațiuni); Cu Dumneđeu, poesiă de A. Steuerman; Povestea regelui, poesiă de Traian Dumitrescu; Uoigașă, roman de Carol Emil Franzos; Un sfat, poesiă de Emanoil Părăianu; A mea este răsunarea, roman de Hall Taine; Amica, nuvelă (din viața poporului) de Elena O. D. Sevastos-Hétrat; Timpul și Amorul, poesiă de Gheorge din Moldova; Basta și Mihai-Vitezul, conferință ținută la Ateneu în điua de 15 Ianuar, de Neulai Iorga; Stăpân și slugă, de Leo Tolstoi; Cronică artistică, espoșiția artiștilor în viață; Felurimi, Diez și Bemol Andromaca prisonieră, Galanteria etc. Ilustrațiuni: Diligența în Transilvania, Muntele Vulcanul, Mōra din Stanița, Pietra din Abrud, Abrudul, † Mitropolitul Dr. Silvestru Morariu Andrievid, Căsătoria pe patul de mōrte, tablou de Wil. Pape Primăvara, Mōrtea lui Orfeu tablou de E. Lewy, Galanteria.

Din „*Biblioteca pentru toți*“, editată de librăria Carol Müller din Bucuresci (Calea Victoriei 53) a apărut volumul al șeselea, intitulat „*Icône șterse*“, o nouă operă a d-lui A. Vlăduță, conținând novele, cu portretul și iscălitura autorului și o scrisoră de Barbu Delavrancea. Și acest volum costă 30 bani (15 cr.) Din cele 6 volume apărute până acum vedem cu bucurie, că „*Biblioteca pentru toți*“ a d-lui C. Müller publică opere de-o valôre reală, urmând din ce în ce mai bine. Abonate 10 numere de-odată costă numai 3 lei, ér 24 de numere (un an) 7 lei. Abonații pe un an vor primi gratis și franco volumul „*Poveste Tristă*“, roman de Fr. Coppée, care costă în librăria 1 leu 50 bani.

În tipografia „A. Mureșianu“ din Brașov a apărut: *Povestiri economice despre grădinărit, economia câmpului, vierit și pădurit, de Ioan Georgescu*. O carte foarte folositoare pentru plugari, scrisă în stil ușor de priceput. Cartea are 136 pag. și costă 25 cr. De vândare la tipografia „A. Mureșianu“ în Brașov, și la autorul în Scorei (p. u. Alsó-Porumbák).

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Cursul la bursa din Viena.

Din 27 Mai 1895.

Renta ung. de aur 4%	123.30
Renta de corone ung. 4%	99.15
Impr. cail. fer. ung. in aur 4 1/2%	126.15
Impr. cail. fer. ung. in argint 4 1/2%	103.35
Oblig. cail. fer. ung. de ost. I. emis.	125.—
Bonuri rurale ungare 4%	98.30
Bonuri rurale croate-slavone.	98.75
Imprum. ung. cu premii.	158.50
Lozuri pentru reg. Tisei și Segedin.	149.50
Renta de hartie austr.	101.40
Renta de argint austr.	101.40
Renta de aur austr.	123.50
Lozuri din 1860.	157.—
Actii de ale Bancei austro-ungar.	1077.—
Actii de-ale Bancei ung. de credit.	464.75
Actii de-ale Bancei austr. de credit.	400.—

Napoleonouri.	9.66 1/2
Marci imperiale germane.	59.55
London vista.	121.95
Paris vista.	48.35—
Rente de corone austr. 4%.	101.35
Note italiene.	46.20

Cursul pieței Brașov.

Din 28 Mai 1895.

Bancnote rom. Cump.	9.63	Vënd.	9.66
Argint român. Cump.	9.55	Vënd.	9.60
Napoleon-d'or Cump.	9.64	Vënd.	9.67
Galbeni Cump.	5.78	Vënd.	5.80
Marci germane Cump.	59.10	Vënd.	—
Ruble rusești Cump.	130.—	Vënd.	—
Lire turcești Cump.	10.90	Vënd.	—
Scris. fonc. Albina 5%	100.25	Vënd.	101.25

Sz. 3383—1895 tkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A brassói kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság, közhirrre teszi, hogy az „Albina“ hitelintézet „brassói fióktelepe“ végrehajthatónak Metián B. Sora végrehajtást szenvedő elleni 6000 frt. tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvényszék (a zernesti kir. járásbíró) területén levő Zernest község határán fekvő és a

1. zernesti 1582 sz. tkvi 1245 hrsz. fkv. 9 frt.	32. zernesti 1582 sz. tkvi 11931 hrsz. fkv. 2 frt.
2. " " " " 2073 " " 37 "	33. " " " " 11969 " " 14 "
3. " " " " 2107 " " 11 "	34. " " " " 12279/1 " " 13 "
4. " " " " 2859/3 " " 16 "	35. " " " " 1102 és 1103 " " 400 "
5. " " " " 4996 " " 4 "	36. " " " " 808 és 809 " " 217 "
6. " " " " 5374/3 " " 9 "	37. " " " " 1050 " " 5 "
7. " " " " 5375/1 " " 3 "	38. " " " " 1104 és 1105 " " 85 "
8. " " " " 5535 " " 4 "	39. " " " " 1867 " " 20 "
9. " " " " 6574 " " 67 "	40. " " " " 1896, 1897 és 1898 " " 49 "
10. " " " " 6767 " " 22 "	41. " " " " 1961 " " 28 "
11. " " " " 7230 és 7234 " " 37 "	42. " " " " 2314 és 2315 " " 52 "
12. " " " " 8239 " " 57 "	43. " " " " 2521 " " 8 "
13. " " " " 8672/1 " " 15 "	44. " " " " 2951 " " 2 "
14. " " " " 10241 " " 42 "	45. " " " " 3380 " " 6 "
15. " " " " 10678/2 " " 56 "	46. " " " " 4144 és 4240 " " 4 "
16. " " " " 10739/1 " " 20 "	47. " " " " 4547 " " 13 "
17. " " " " 11070 és 11077 " " 74 "	48. " " " " 5787 " " 7 "
18. " " " " 6088 " " 3 "	49. " " " " 5796 " " 11 "
19. " " " " 7917 " " 17 "	50. " " " " 6626 " " 28 "
20. " " " " 725 " " 80 "	51. " " " " 6686 " " 18 "
21. " " " " 12466 " " 13 "	52. " " " " 7366 " " 15 "
22. " " " " 9820 " " 9 "	53. " " " " 7571 " " 16 "
23. " " " " 9961 " " 8 "	54. " " " " 7610 " " 15 "
24. " " " " 12160 " " 7 "	55. " " " " 8116 " " 36 "
25. " " " " 11534 " " 17 "	56. " " " " 10065/1 " " 25 "
26. " " " " 12389 " " 2 "	57. " " " " 10161 " " 10 "
27. " " " " 12515 " " 13 "	58. " " " " 10274 " " 10 "
28. " " " " 12279/2 " " 19 "	59. " " " " 10385 " " 17 "
29. " " " " 1796 " " 8 "	60. " " " " 13005/1 " " 6 "
30. " " " " 3182 " " 4 "	61. " " " " 10220 " " 8 frt.

ban ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1895 évi Szeptember hó 2-ik esetleg 3-ik napján délelőtt 8 órakor Zernest község házában tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eltognak adatni.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881: LX. t. cz. 41. §-ában jelzett, árfolyammal számított és az 1881. évi November hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyi minsteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékkepes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t. cz. 170 §-sa értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Brassóban, 1895. évi május hó 1-én.

A brassói kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Sz. 82—1895 végr.

Arverési hirdetmény.

Alóltirt bírósági végrehajtó az 1881-ik évi LX. t. cz. 102. §-sa értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy a brassói kir. járásbírósnak 4126—893 sz. a. kelt végrehajtást rendelő és a Zernesti kir. járásbírósnak 348—895 sz. a. kiküldetést tartalmazó végzése folytán Mosoiú Moise és társai javára felső, Alsó Moecs, Porta községek volt úrberés közönsége ellen 2266 frt 66 kr. tőke, ennek 1895. év január hó 16. napjától számítandó 5% kamatai és eddig összesen 39 frt 25 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bírósággal lefoglalt és 800 becsült ingóságok u. m. 2000 darab fenyőfa nyilvános árverés útján el tognak adatni.

Mely árverésnek a 433—1894 sz. kiküldetést rendelő végzés folytán a helyszínén vagyis Moecs községek határán levő „Barbuletiú“ erdőben leendő eszközésére 1895-ik évi június hó 27-ik napjának délelőtt 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881-ik évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is elfognak adatni, a netalán elsőbbségi igénylők pedig telhivatnak, miszerint jogaik az említett t. cz. 111. és 112. §-a alapján árverezés megkezdéséig érvényesítsék.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881-ik évi LX. t. cz. 108. §-a szerint fizetendő.

Kelt Zernesten, 1895 évi május hó 27-én.

HUSZÁR VILMOS
kir. bírósági végrehajtó.

Tipografia Cărților Bisericesci

în Bucuresci

face cunoscut, cumcă a dat cărțile, care până acum a eșit în editura lui, în deposit la D. W. KRAFFT în Sibiu.

In librăria lui W. KRAFFT în Sibiu

să află următoarele cărți bisericesci

„cu aprobarea Sântului Sinod al Sântei noastre Biserici autocefale ortodoxe române“, tipărit cu litere latine:

Faptele Sântilor Apostoli, pentru totă Dumineca și Sărbătorea, cu Minologhion seu rânduiala celor 12 luni. broș. fl. 3.85, leg. fl. 5.65 cr.

Sânta și Dumneđeasca Evangelie a sântilor Evangeliști: Mateiu, Marcu, Luca și Ioan broș. fl. 5.50, leg. fl. 8.60 „

Evhologiu sau carte de rugăciuni, care cuprinde în sine totă rânduiala bisericescă, ce să cuvine a săvărși preoții la tôte trebuințele religiose ale creștinilor broș. fl. 4.40, leg. fl. 6.20 „

Dumneđeescile Liturgii ale Sântilor noștri părinți: Ioan Chrisostom, Vasilie cel mare și Grigorie Teologul. broș. fl. 2.20, leg. fl. 3.95 „

Mineul pe fie-care lună în 12 tomuri. broș. fl. 66.—, leg. fl. 87.— „

Octoich mare, care cuprinde în sine slujba învierii pe opt glasuri. Să mai numesce și Mângăitoare. broș. fl. 11.—, leg. fl. 13.50 „

Orologiul (Ceaslovul) mare. broș. fl. 1.93, leg. fl. 3.20 „

Pentecostariul, carele cuprinde în sine slujba ce să urmază din sânta și luminata Duminecă a paștelor până la Dumineca tuturor sântilor. broș. fl. 4.40, leg. fl. 6.20 „

Psaltirea profetului și împăratului David. broș. fl. 2.75, leg. fl. 4.35 „

Triodul, adecă trei cântări, care cuprinde în sine Servirea dumneđească, cu începere dela Dumineca vameșului și a fariseului până la Sânta înviere. broș. fl. 11.—, leg. fl. 13.50 „

Tipic bisericesc, care cuprinde rândueala Duminecilor, a sărbătorilor Impărătesci și a Sântilor aleși de preste tot anul. broș. fl. 1.65, leg. fl. 2.80 „

Aghiazmatar, cuprindător de mai multe rândueli și rugăciuni trebuitoare creștin. la deosebite împrejurări de viață. leg. fl. 2.20 „

Prohodul D-lui și Mântuitorului nostru Iisus Christos. broș. fl. —.55 „

711,1—3

A V I S!

Prenumeratiunile la Gazeta Transilvaniei se potă face și reino ori și când dela 1-ma și 15 a fiă-carei luni.

Domnii abonați să binevoiască a arăta în deosebi, când voiesc ca espedarea să li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonază din nou, să binevoiască a scrie adresa lămurit și să arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.“

Sosirea și plecarea trenurilor în Brașov.

Sosirea trenurilor în Brașov:

1. Dela Pesta la Brașov:
Trenul de persone: 8 ore dimineața.
Trenul accel.: 2 ore 9 min. după am.
Trenul mixt: 10 ore 25 minute sera.
Tr. exp. Român: 5 ore 07 m. dimineața.

2. Dela Bucuresci la Brașov:
Trenul accel.: 2 ore 18 min. după am.
Trenul mixt: 7 ore 1 minute sera.
Trenul accel.: 10 ore 37 minute sera.
Tr. expr. Român: 10 ore 19 m. sera.

3. Dela Zărnesci la Brașov.
Trenul mixt: 7 ore 36 min. dimineața.
Trenul mixt: 1 ora 29 min. după am.
Trenul mixt: 8 ore 31 min. sera.

4. Dela Brașov la Ch.-Oșorhei.
Trenul de persone: 3 ore 10 după am.
Trenul mixt: 8 ore 50 minute dim.
Trenul mixt: 4 ore 50 min. dim.

Plecarea trenurilor din Brașov:

1. Dela Brașov la Pesta
Trenul mixt: 5 ore 8 min. dimineața.
Trenul accel.: 2 ore 45 min. după am.
Trenul de persone: 7 ore 43 min. sera.
Tr. expr. Român: 10 ore 19 min. sera.

2. Dela Brașov la Bucuresci:
Trenul accel.: 4 ore 59 minute dim.
Trenul mixt: 11 ore înainte de am.
Trenul accel.: 2 ore 19 min. după am.
Tr. expr. Român: 5 ore 14 m. dim.

3. Dela Brașov la Zărnesci:
Trenul mixt: 8 ore 35 min. dimineața.
" " 4 " 55 m. după am.
Trenul mixt: 9 ore 15 min. sera.

4. Dela Ch.-Oșorhei la Brașov.
Trenul mixt: 8 ore 19 min. dim.
Trenul de persone: 1 ora 51 m. d. am.
Trenul mixt: 7 ore 20 min. sera.

Anunciuri
(insertiuni și reclame)

Suntă a se adresa subscrise, administratiunii. In casulă pu-

blicării unui anunciu mai mult de odată se face scădement, care cresce cu câtă publicarea se face mai de multe-ori.

„Gazeta Transilvaniei.“